

Aan het werk met erfgoededucatie

Als erfgoedinstelling doe je wellicht al een hele boel aan erfgoededucatie. Misschien organiseer je educatieve activiteiten, heb je een speciale kinderen- en jongerenprogramma of krijg je schoolklassen over de vloer. Toch kan het lastig zijn om als erfgoedorganisatie voet aan de grond te krijgen in het onderwijs. Tijdens de Erfgoeddag van 2021 vertelt Marieke ten Berge van onderwijsontwikkelaars Komvoor hoe je als organisatie aan de slag kunt met erfgoededucatie.

Wat is erfgoededucatie?

Eerst gaan we nog even een stapje terug, want wat is erfgoededucatie precies? Het is de systematische overdracht van kennis, vaardigheden en attitudes m.b.t. erfgoed door leraren en educatoren. Hierbij is het natuurlijk van belang dat de leerling kennis opdoet over het onderwerp waar jouw erfgoedinstelling aandacht aan besteed, maar het is ook belangrijk dat de leerling leert hoe hij/zij hier betekenis aan kan geven.

Marieke ten Berge onderscheidt drie peilers: vaardigheden, kennis en attitudes. Bij vaardigheden kan de leerling bijvoorbeeld gebruiksvoorwerpen van nu vergelijken met die van honderd jaar geleden. Bij kennis kan de leerling bijvoorbeeld benoemen waarom dit erfgoed de moeite waard is om te bewaren voor later. En bij attitudes beseft de leerling wat de waarde van het erfgoed is. Zodoende plaatst de leerling het erfgoed in de context van geschiedenis, heden en toekomst.

Aan de slag met educatie

Nu we weten wat erfgoededucatie is en wat de leerling allemaal kan leren, gaan we kijken hoe we aan de slag moeten met educatie. Volgens Marieke ten Berge zijn daarbij de volgende stappen belangrijk:

1. Bepaal het onderwerp: over welk onderwerp wil jouw erfgoedinstelling de leerling wat leren?
2. Bepaal het doel: wat wil jouw erfgoedinstelling de leerling meegeven? Wat hoopt u dat de leerling over 70 jaar aan zijn/haar kleinkinderen vertelt over dit erfgoed?
3. Kies de juiste inhoud
4. Bepaal je doelgroep
5. Kies de juiste vorm
6. Bepaal je opbouw

Kies de juiste inhoud en bepaal je doelgroep

Als erfgoedinstelling kan het lastig zijn om voet aan de grond te krijgen in het onderwijs. Veel scholen hanteren een strikte planning, met vaste leerlijnen en -doelen, waardoor het voor de leraar lastig kan zijn om van het vaste programma af te wijken en ruimte te bieden aan educatie vanuit erfgoedinstellingen. Daarom is het als instelling extra belangrijk om zorgvuldig naar punt 3 en 4 uit bovenstaand lijstje te kijken: kies de juiste inhoud en bepaal je doelgroep.

Door aan te sluiten bij wat leerlingen volgens het schoolcurriculum al moeten leren, vergroot je als erfgoedinstelling de kans dat de leerkracht een vaste les inruilt voor educatie vanuit jouw instelling. Kijk bijvoorbeeld naar de kerndoelen, hoofdlijnen en lesmethoden van het onderwijsprogramma. Verdiep je in de tijdvakken en canonvensters en probeer hier aansluiting te vinden met het onderwerp en de boodschap van jouw instelling. Op deze manier kan een leerkracht bijvoorbeeld een hoofdstuk uit het boek overslaan en met de klas een bezoekje brengen aan jouw erfgoedinstelling. Hierbij is het wel van belang om kritisch naar je doelgroep te kijken en je te verdiepen in het niveau van de kinderen uit de betreffende groep.

Kies de juiste vorm

Nadat je als instelling verbindingen hebt gevonden tussen het schoolcurriculum en jouw eigen educatieplan, is het tijd om na te denken over de vorm van jouw boodschap: op welke manier wil jij dat de leerlingen over het erfgoed leren? Volgens Marieke ten Berge zijn allerlei verrassende, creatieve en didactische vormen mogelijk, zoals een gastles, tentoonstelling, wandeling, game etc. Daarnaast kun je jouw product naar de klas brengen, maar de klas kan ook bij jouw instelling op bezoek komen. De verschillende mogelijkheden zijn hieronder schematisch weergegeven:

	Klas	Locatie
Met begeleiding	<p>Gastles</p> <p>Digigastles</p>	<p>Excursie</p> <p>Spel</p>
Zonder begeleiding	<p>Tijdschrift</p> <p>Game</p> <p>Kant-en klaar materiaal</p>	<p>Tentoonstelling</p> <p>Wandeling</p>

Bepaal je opbouw

Voor welke vorm je ook kiest voor jouw educatieplan, het is altijd van belang om na te denken over de opbouw van jouw gastles, spel, wandeling, tentoonstelling etc. Je wilt immers dat de leerling geboeid blijft, de boodschap ontvangt en enthousiast wordt over

geschiedenis en erfgoed. Daarom is het belangrijk om een duidelijke lijn aan te brengen in jouw educatieplan, zoals hieronder schematisch weergegeven.



Bovendien deelt Marieke ten Berge een aantal didactische tips, die kunnen helpen bij het overbrengen van jouw boodschap.





Didactische tips

Maak duidelijk waarom het de moeite waard is om dit erfgoed te bewaren (koppeling met heden).

Sluit aan bij de belevingswereld van leerlingen; persoonlijke verhalen, actualiteit, lokaal materiaal

Less is more!
U weet zoveel, maar houd het beperkt en overzichtelijk voor leerlingen.

Kijk voor de volledige powerpoint op www.komvoor.nl/workshop